

Қостанай облысы әкімдігі
денсаулық сақтау басқармасының
«Облыстық қан орталығы»
коммуналдық мемлекеттік
кәсіпорны

Коммунальное
государственное предприятие
«Областной Центр крови»
Управления здравоохранения
акимата Костанайской области

Бекітемін
«Облыстық қан орталығы»
КМК директорының м.а.
М.М. Ахметов М.М. Ахметов
2023 жылғы «09» тамыз № 126

Қостанай облысы әкімдігі денсаулық сақтау
басқармасының «Облыстық қан орталығы» КМК
сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы
САЯСАТЫ

Қостанай қ.
2023 жыл

1. Құжаттың мақсаты және жалпы ережелер

1.1. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл саясаты Қостанай облысы әкімдігі денсаулық сақтау басқармасының «Облыстық қан орталығы» КМК (бұдан әрі-сәйкесінше Саясат және Кәсіпорын) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына және Кәсіпорынның ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

1.2. Осы Саясат мыналарды белгілейді:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;
- 3) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер;
- 4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;
- 5) осы Саясатты сақтау үшін жауапкершілік.

1.3. Осы Саясаттың негізгі мақсаты Кәсіпорында мәдени сәйкестікті қалыптастыру, Кәсіпорынның және оның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің жоғары мінез-құлық стандарттарына бейілділігі, ашық және адал қызмет жүргізу, іскерлік беделді нығайту және кәсіпорынға деген сенімді арттыру болып табылады.

2. Қолдану саласы

2.1. Осы Саясат Кәсіпорынның барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің танысуы және мүлтіксіз сақталуы үшін міндетті болып табылады.

2.2. Кәсіпорында іс-қимыл тәртібі Осы саясаттың талаптарын сақтай отырып айқындалады.

2.3. Осы Саясат Кәсіпорынның ресми интернет-ресурсында орналастырылуға тиіс.

3. Терминдер мен анықтамалар

3.1. Осы Саясатта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

- 1) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы – «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілер;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қабылданатын шаралардың тиімділігіне қатысты ақпаратты жинау, талдау және бағалау жөніндегі қызмет;
- 3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар-қызметтің оқшауланған саласы үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;
- 4) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызмет;
- 5) лауазымды адам-Кәсіпорынмен еңбек қатынастарында тұратын және ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам;

- б) жұмыскерлер-Кәсіпорынмен еңбек қатынастарында тұрған жеке тұлғалар;
- 7) мүдделер қақтығысы-лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;
- 8) сыбайлас жемқорлық-кәсіпорынның лауазымды адамдарының жеке өзі немесе делдалдар арқылы мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді заңсыз пайдалануы, өзі не үшінші тұлғалар үшін, сол сияқты осы адамдарға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру;
- 9) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық-Қазақстан Республикасының заңнамасында жауапкершілік белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);
- 10) сыбайлас жемқорлық тәуекелі-сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;
- 11) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл-өз өкілеттіктері шегінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарын жою жөніндегі қызмет;
- 12) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу-алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызмет.

3.2. Осы Саясатта қолданылатын, бірақ ашылмаған анықтамалар Қазақстан Республикасының заңнамасында, кәсіпорынның жарғысында және өзге де ішкі құжаттарында пайдаланылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсат пен міндеттер

4.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты лауазымды адамдар мен қызметкерлерді атқаратын лауазымына қарамастан сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту болып табылады.

4.2. Қойылған мақсатқа жету үшін осы Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

- 1) лауазымды адамдар мен қызметкерлердің кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділіктүсінігін қалыптастыру;
- 2) лауазымды адамдар мен қызметкерлерге қолданылуы мүмкін Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорыту және түсіндіру;
- 3) лауазымды адамдар мен қызметкерлердің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен

талаптарын білу және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оны болғызбау жөніндегі барабар рәсімдерді жүзеге асыру міндетін белгілеу;

4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды әзірлеу және енгізу.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

5.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

1) сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік – Кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандар мен көріністерде сыбайлас жемқорлықтан толық бас тарту қағидатын ұстанады. Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидаты Кәсіпорын атынан немесе оның мүддесінде әрекет ететін лауазымды адамдар мен қызметкерлер үшін тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы белгілі бір елдегі қызмет тәжірибесіне қарамастан сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) жоғары басшылықтың бейілділігі және «жоғары екпінмен сөйлеуі» - директор мен директордың орынбасарлары Сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыруда және кәсіпорында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда шешуші рөл атқарады. Директор мен оның орынбасарлары сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде ымырасыздық танытуға, осы қағиданы жеке мысалда көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

3) қызметкерлердің тартылуы - Кәсіпорын өзінің лауазымды адамдары мен қызметкерлерін Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын құптайды;

4) жазаның бұлтартпаушылығы-Кәсіпорын өзінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда, атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан Кәсіпорын қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпаушылығы туралы мәлімдейді;

5) Осы Саясаттың заңдылығы мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына және жалпы қабылданған нормаларға сәйкестігі-Кәсіпорын Қазақстан Республикасының және қызмет жүргізетін немесе жүргізуді жоспарлайтын өзге де елдердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды және оның кез келген қолданылуы немесе әрекетсіздігі қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келмейді;

6) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі рәсімдердің пропорционалдығы-Кәсіпорын қызметінде туындауы мүмкін сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне сәйкес Кәсіпорынды, оның лауазымды адамдары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту ықтималдығын төмендетуге мүмкіндік беретін бақылау рәсімдерін әзірлейді және енгізеді;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі – Кәсіпорын оларды іске асырудың қарапайымдылығын және елеулі нәтиже алуды қамтамасыз ететін рәсімдерді барынша ашық, айқын, орындалатын етуге ұмтылады. Кәсіпорын қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады және тиімсіз болған жағдайда оларды жетілдіреді;

8) тиісті қарап-тексеру-Кәсіпорын іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін олардың сенімділігі, сыбайлас жемқорлықтан бас тартуы және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан үшінші тұлғалар мен жұмысқа орналасуға кандидаттарды тексеруді жүзеге асырады;

9) мониторинг және бақылау-Кәсіпорын сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің жай-күйіне мониторингті жүзеге асырады, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша енгізілген рәсімдердің сақталуын және олардың тиімділігін бақылайды;

10) өзара іс – қимыл және үйлестіру-Кәсіпорын сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласындағы мемлекеттік органдармен және Кәсіпорынның қауымдасқан/үшінші тұлғаларымен өзара іс-қимылды және ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

6. Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы

заңнамасының талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер

6.1. Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес, жауапкершілік көзделген сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар мыналар болып табылады (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) сеніп тапсырылған бөтеннің - лауазымды адам жасаған мүлікті иемденуі немесе ысырап етуі, егер бұл әрекеттер оның өзінің қызметтік жағдайын пайдалануымен түйіндесетін болса;

2) егер осы іс-әрекет өзінің қызметтік жағдайын пайдаланумен түйіндескен болса, лауазымды адам жасаған қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті заңдастыру (жылыстату);

3) лауазымды адам жасаған экономикалық контрабанда, егер бұл әрекет оның өзінің қызметтік жағдайын пайдалануына байланысты болса;

4) лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану, билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану;

5) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу;

6) пара алу, пара беру, парақорлыққа делдалдық ету;

7) қызметтік жалғандық;

8) қызмет бойынша әрекетсіздік;

9) билікті теріс пайдалану, билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік;

10) немқұрайлылық;

11) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақы беруі;

12) лауазымды адамның заңсыз материалдық сыйақы алуы;

13) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау.

6.2. Кәсіпорын, оның лауазымды адамдары мен қызметкерлері Кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын немесе жүзеге асыруды жоспарлайтын кез келген елдерде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын, сондай-ақ осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға міндетті. Осы Саясатты іске асыру кезінде Кәсіпорын оның қауымдастырылған, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалар арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға тыйым салынатындығына, сондай-ақ:

- 1) пара беруді ұсыну, уәде ету немесе жүзеге асыру, яғни кез-келген адамды өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауға шақыру ниетімен кез-келген қаржылық немесе басқа пайда/артықшылық беру немесе уәде беруге;
- 2) пара алуды, қабылдауды немесе қабылдауды талап етуге, келісуге, яғни өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін кез келген қаржылық немесе өзге де пайда/артықшылық алуға келісуге;
- 3) қолданыстағы заңнамада көзделгендерді қоспағанда, төлемдерді ұсынуға, уәде етуге немесе жүзеге асыруға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға, оның ішінде шетелдік лауазымды адамдарға белгіленген рәсімдерді жеделдеткені немесе оңайлатқаны үшін сыйлықтар ұсынуға;
- 4) төлемдер белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін пайдаланылуы мүмкін деген күдік болған кезде үшінші тұлғаларға төлемдер ұсынуға, уәде беруге немесе жүзеге асыруға;
- 5) жеке пайда алу үшін кәсіпорында (оның ішінде уақытша негізде) жұмысқа орналасуды ұсынуға, уәде беруге немесе ұсынуға;
- 6) қауымдастырылған/үшінші тұлғалардан асыра немесе жалған төлемдерді қабылдауға немесе қабылдауға жәрдемдесу;
- 7) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарына және Кәсіпорынның ішкі құжаттарына қайшы келетін сыйлықтар немесе қонақжайлылық белгілерін беруге немесе алуға.

6.3. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары өздерінің кәсіби қызметінде келесі мінез құлық нормаларын қатаң сақтауы керек:

- 1) Қазақстан Республикасы заңнамасының және осы Саясаттың талаптарын орындауға;
- 2) іскерлік қатынастарда адал және әдепті болуға, лауазымдық міндеттерін атқарудың кез келген жосықсыз тәсілдерінен аулақ болуға;
- 3) Кәсіпорынның беделін түсіруге қабілетті іс-әрекеттер жасауға жол бермеуге;
- 4) Кәсіпорынның қызметтік жағдайын, құпия және өзге де ақпаратты, материалдық және материалдық емес активтерін жеке мақсатта пайдаланбауға;
- 5) заңсыз әрекеттерге не олардың заңдылығы мен әдептілігіне қатысты күдік тудыруы мүмкін әрекеттерге жол бермеуге;
- 6) әріптестерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы жоғары құқықтық мәдениетті сақтауды қолдау және талап ету;
- 7) Кәсіпкерлік қызметті және (немесе) табыс алуға байланысты өзге де қызметті жүзеге асыру барысында біреуге жәрдем көрсетуден қалыс қалуға;

8) басқа қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге және мұндай әрекеттерден тартынуға;

9) мүдделер қақтығысы болған кезде лауазымдық міндеттерді жүзеге асырмауға міндетті.

6.4. Кәсіпорын қызметкерлері:

1) Кәсіпорынның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) жасауға қатысудан қалыс қалуға;

2) айналасындағылар кәсіпорынның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе жасауға қатысуға дайын деп түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан қалыс қалуға;

3) тікелей басшыға қызметкердің мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігі не туындағаны туралы хабарлауға міндетті.

6.5. Егер олардың іс-әрекеттерінің дұрыстығына немесе кез-келген басқа мінез-құлық нормаларына күмән туындаса, шенеуніктер мен қызметкерлер Кәсіпорынның комплаенс-офицеріне жүгіне алады.

7. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені

7.1. Кәсіпорын қызметінің кейбір салаларында сыбайлас жемқорлық қаупі туындауы мүмкін. Мұндай аймақтар мыналарды қамтиды, бірақ олармен ғана шектелмейді:

1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру;

2) саяси қызметке қатысу;

3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға, оның ішінде шетелдік лауазымды адамдарға төлем жасау;

4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;

5) Кәсіпорынның инвестициялық қызметі шеңберінде активтерді сатып алу және иеліктен шығару, бірігу және иемдену және өзге де мәмілелер бойынша мәмілелер жасау;

6) персоналды басқару.

7.2. Кәсіпорын үшінші тұлғаларды тартудан және Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын бұзатын немесе Кәсіпорын үшін іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын әріптестерімен бірлескен кәсіпорындарға қатысудан қалыс қалады.

7.3. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау немесе жалғастыру немесе бірлескен Кәсіпорынға қатысу туралы шешім қабылдағанға дейін Кәсіпорынның үшінші тұлғаларды тартуға бастамашы болған тиісті құрылымдық бөлімшелері:

1) Мемлекеттік сатып алу порталының тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу қағидаларында белгіленген рәсімдерді сақтауға міндетті;

2) мынадай рәсімдерді (қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей) жүргізу арқылы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне бірлескен Кәсіпорындар бойынша үшінші тұлғалар мен әріптестердің мониторингін жүзеге асыруға:

- өзінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуын тексеру, осы саясаттың талаптарын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында өзара ынтымақтастықты жүзеге асыруға дайын болу;

- іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;

- тиісті уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдарға (Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және басқалар) сұрау салулар жіберу арқылы жалған кәсіпкерлік, сенімділік, салықтық және өзге де берешектің, ақша қаражатының, сондай-ақ Қылмыстық жолмен алынған қаражат жіберілетін Банктің, юрисдикцияның бар-жоғын тексеру;

3) жасалатын мәмілелерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпе енгізуге құқылы. Қоғам өз тарапынан сыбайлас жемқорлық фактілері анықталған жағдайда бірлескен кәсіпорындар бойынша үшінші тұлғалармен және серіктестермен мәмілелерді бұзу құқығын өзіне қалдырады;

4) бірлескен кәсіпорындар бойынша үшінші тұлғалар мен әріптестерді осы Саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы хабардар етуге міндетті.

7.4. Кәсіпорын үшінші тұлғалардың және бірлескен кәсіпорындар бойынша серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын құптайды.

7.5. Кәсіпорын жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар үшін, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдар, оның ішінде шетелдік лауазымды адамдар үшін кәсіпорын үшін коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында олардың жақын туыстарына кез келген шығыстарды төлеуді дербес немесе өзінің қызметкерлері мен лауазымды адамдары арқылы жүзеге асырмайды, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын-сауық, науқан және т.б. шығындары немесе Кәсіпорын есебінен басқа пайда алу.

7.6. Ақпарат пен мөлшері ашық қолжетімділікте болатын мемлекеттік қызметтер үшін ресми алымдарды қоспағанда, кәсіпорын формальдылықтарды оңайлатқаны үшін сыйақыны тікелей немесе өз қызметкерлері арқылы төлеуді жүзеге асырмайды.

7.7. Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметшілермен өзара іс-қимыл жасау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін дербес жауапты болады.

7.8. Кәсіпорын демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету мәселелері бойынша өз қызметін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы шеңберінде ғана жүзеге асырады.

7.9. Кәсіпорын шенеуніктер мен қызметкерлерге өз атынан және өз есебінен қайырымдылық және/немесе демеушілік көмек көрсетуге тыйым салмайды.

7.10. Кәсіпорын кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Қызметкерлерді жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында Кәсіпорын:

- 1) персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;
- 2) еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;
- 3) өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігін негізге ала отырып, персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;
- 4) қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;
- 5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

7.11. Лауазымды тұлғалар жұмысқа қабылдау немесе кәсіпорынмен еңбек қатынастарын жалғастыру кезінде өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

7.12. Кәсіпорынның лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан босатуға әкеп соғады. Қылмыстық-жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда оларды сақтамау өкілеттіктерді тоқтату үшін негіз болып табылады.

8. Мүдделер қақтығысын басқару

8.1. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Кәсіпорын мүдделер қақтығысымен байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алуға және оларды реттеуге көп көңіл бөледі.

8.2. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Кәсіпорынның мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері кәсіпорынның мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда лауазымды адамдар мен қызметкерлер бұл ақпаратты тікелей басшының не жоғары тұрған басшылықтың назарына жазбаша нысанда жеткізуге міндетті.

8.3. Кәсіпорын директоры мен директорының орынбасарлары лауазымды адамдар мен қызметкерлердің өтініштері бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тиісті ден қою шараларын уақтылы қабылдауға міндетті.

8.4. Кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасы заңнамасының және Кәсіпорынның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес лауазымды адамдар мен қызметкерлердің мүдделерін ескереді.

9. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру және бағалау

9.1. Кәсіпорын жыл сайын сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіреді, бағалауды жүргізеді, сондай-ақ оларды барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлейді.

9.2. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру мен бағалаудың мақсаты сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтамау тәуекелдеріне ұшыраған және Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында да, кәсіпорынның пайда алу мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы жоғары Кәсіпорын қызметінің түрлерін анықтау болып табылады.

9.3. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру, бағалау сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау негізінде жүргізіледі.

9.4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг мынадай шараларды қамтиды, бірақ төмендегілермен шектелмейді:

1) кәсіпорынның негізгі ішкі құжаттарына және олардың жобаларына сыбайлас жемқорлықты (сыбайлас жемқорлық факторларын) көрсету үшін себептер мен жағдайлар жасауға ықпал ететін ережелердің болуы тұрғысынан бекітуге шығарылатын комплаенс-сараптама жүргізу және оларды жою жөнінде ұсыныстар әзірлеу;

2) Өзінің ішкі құжаттарын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың өзгертін талаптарына жедел сәйкестендіру мақсатында Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын мониторингтеу;

3) кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері тарапынан сыбайлас жемқорлық көріністері фактілері бойынша жеке және заңды тұлғалардың өтініштерінің статистикасын зерделеу;

4) бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарын мониторингтеу.

9.5. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісі Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшесінің қызметі болып табылады және мыналарды қамтиды:

1) іске асыру кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туындауы ықтимал бизнес-процестің «сыни нүктелерін» анықтау;

2) мыналарды қамтитын сыбайлас жемқорлық схемаларының сипаттамасы:

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған кезде кәсіпорын немесе оның жекелеген лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері алуы мүмкін пайда немесе артықшылық сипаттамасы;

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау үшін «негізгі» болып табылатын Кәсіпорындағы лауазымдар;

- сыбайлас жемқорлық төлемдерін жүзеге асырудың ықтимал нысандары;

3) ішкі бақылау рәсімдерінің болуын немесе болмауын айқындау, қолданыстағы бақылау рәсімдерінің тиімділігін бағалау.

9.6. Кез келген сыбайлас жемқорлық схемасы үшін тәуекелге төзімділіктің нөлдік деңгейі қабылданды және әрбір жағдайда Кәсіпорын ішкі талдау нәтижелері бойынша анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлейді.

9.7. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру мен бағалауды жүргізу, оларды барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлеу тәртібі Кәсіпорынның ішкі құжаттарымен реттеледі.

10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

10.1. Кәсіпорын сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлейді, олардың мақсаты Кәсіпорын қызметінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу болып табылады.

10.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар Кәсіпорынның ішкі құжаттарын әзірлеу кезінде ескеріледі.

10.3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу міндеттері:

1) Кәсіпорында жұмыс істейтін адамдарда сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлықты қалыптастыру;

2) Сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың теріс салдарын болғызбау.

10.4. Кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады.

10.5. Кәсіпорын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қолданылатын заңнаманың қағидаттары мен нормаларын және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы өзге де ішкі құжаттарды, соның ішінде Кәсіпорын қызметкерлерін оқыту мен тестілеуді ақпараттандыру және түсіндіру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады.

10.6. Кәсіпорын барлық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді қалыптастыруға белсенді қатысуын құптайды.

11. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарламалар

11.1. Егер Кәсіпорында лауазымды адам немесе қызметкер жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы дереу өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына және (немесе) компаенс-офицеріне хабарлау қажет.

11.2. Хабарламаларды беру тәртібі, оларды қарау рәсімі және өзге де ережелер Қазақстан Республикасының заңнамасы негізінде қолданылады.

11.3. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша Кәсіпорында ақылға қонымды мерзімде Кәсіпорынның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру немесе қызметтік тергеу жүргізіледі.

11.4. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталған жағдайда, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейін сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, түзету шараларын қабылдау, сондай-ақ бақылау рәсімдерін жетілдіру тергеп-тексерудің аяқталуы болып есептеледі.

11.5. Кәсіпорын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, қауымдастырылған және үшінші

тұлғалармен өзара іс-қимыл қағидаты негізінде келесі мақсаттарда бірігіп қызмет жасайды:

- 1) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;
- 2) Сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу;
- 3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі бірлескен іс-шараларды әзірлеу мәселелері бойынша Кәсіпорын қызметіне тексеру жүргізу кезінде үйлестіру;
- 4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелеріне байланысты уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың сұрау салулары бойынша түсініктемелер беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

12. Жауапкершілік

12.1. Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады.

12.2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері соттың заңды күшіне енген шешімі бойынша болмаса, Кәсіпорынға материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

12.3. Осы Саясат талаптарының орындалуына Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары, қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелері өз құзыреті шегінде жауапты болады.

12.4. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері осы саясатты адал орындауға міндетті.